

ONKO KARTALLA VÄLIÄ?

Kartta on joka paikassa ja kaikkialla. Kartan uusia olomuotoja käsiteltiin Suomen Kartografisen Seuran järjestämässä 50-vuotisjuhlaseminaarissa 26.1.2007. Seminaarin puhujina olivat alan huiput professori **Liqiu Meng** Münchenin yliopistosta, kansainvälisen kartografisen seuran presidentti **Milan Konečný** ja toimitusjohtaja **Antti Rainio** Navinova Oy:stä. Milanin haastattelu on tässä lehdessä. Seminaarin puhujat olivat kaikki huolissaan kartan laadusta ja kartta-alan ammattilaisten vähäisestä vaikuttavuudesta uusissa tuotteissa ja käyttötavoissa. Karttaa eivät enää tee pelkästään alan ammattilaiset – kartografit – vaan useimmiten jonkin muun koulutuksen saaneet tai jopa yksityiset henkilöt. Lopputulos voi ollakin kaikkea muuta kuin on tavoiteltu.

Esimerkkeinä mahdollisista virheistä professori Meng mainitsi mm. tapauksen, jossa perhe kuoli lumimyrskyssä Oregonissa joulukuussa 2006 valittuaan väärän reitin vuoristossa, joka yleisesti tunnetaan nimellä ”Death Route”. Vaikkei tiedetä, miksi perhe valitsi väärän reitin, useat henkilöt epäilevät valinnan perustuneen Internet-pohjaiseen karttaan, joka esittää kyseistä reittiä. Kyseisen palvelun toimittaja kertoi toimittajille, että he käyttävät kolmannen osapuolen toimittamaa karttaohjelmistoa, joka suosittelee reitin kahden pisteen välille. Esimerkkitapaus osoittaa, että kartan toimittaja tai oikeammin tiedon toimittaja ei välttämättä tiedä, miten tietoa käytetään ja missä yhteydessä. Tietoja voidaan yhdistellä helposti toistensa kanssa ilman, että käyttäjällä on käsitystä, ovatko tiedot yhteensopivia.

Euroopassa saatiin kovan ponnistelun jälkeen aikaan INSPRE-direktiivi, joka

Suomen Kartografisen Seuran juhlaseminaarin puhujat olivat kaikki huolissaan kartan laadusta ja kartta-alan ammattilaisten vähäisestä vaikuttavuudesta uusissa tuotteissa ja käyttötavoissa.

asettaa paikkatietoteemojen tuottajille erilaisia vaatimuksia. En käsittele tässä direktiivin vaatimuksia, se on toisen tarina paikka. Direktiivitekstiä lukiessa kiinnittää huomion erikoiseen seikkaan. Se nimittäin mainitsee kartta-sanana ainoastaan kaksi kertaa käsitellessään paikkatietoaineistojen katselupalvelua. Paikkatietoaineistot muuttuvat yllättäen kartaksi, kun niitä katsellaan. Paikkatietoteemat muuttuvat kartaksi, kun ne esitetään ku-

ANTTI JAKOBSSON
Kirjoittaja on
Suomen Kartografisen Seuran
puheenjohtaja.
antti.jakobsson@
maanmittauslaitos.fi

varuudulla. Esimerkki kuvastaa uskoa teknologian kaikkivoipaisuuteen. Karttaa ei tarvitse suunnitella, eikä mieltä käyttö-tarkoitusta. Muualla direktiivissä tosin mainitaan paikkatietojen laatu ja käyttökelpoisuus. Se ei vielä kuitenkaan riitä takaamaan oikeaa lopputulosta.

Edellä olevat esimerkit kuvastavat muutosta kartan merkityksessä. Kartta saatetaan tehdä automaattisesti yhdistelemällä erilaisia tietoja. Ammattilaiset eivät enää teekään karttaa. Kartta nähdään paikkatietotulosteena. Tilanne on nähdäkseni pysyvästi muuttunut. Miten sitten laatuun tulisi suhtautua? Mistä käyttäjä tunnistaa hyvän kartan – onko kartalla väliä? Viime aikoina on myös paikkatietoyhteisö heräämässä paikkatietojen laadun ja kartan laadun määrittelyyn. Käytettävyytutkimus on tulossa paikkatietoalalle – Suomessa tutkimuslaitokset ovat jo aloittaneet aiheeseen liittyviä tutkimuksia. Ammattilaisten kartalle asettamat kriteerit – kartografiset kriteerit – voidaan viedä tietokoneen ymmärtämään muotoon tai ainakin varoittaa käyttäjää, jos ne eivät täyty. Suomen paikkatietoinfrastruktuurin määrittelyissä tulee ottaa huomioon myös käyttäjät ja panostaa laadukkaisiin kartta- ja paikkatietotuotteisiin. Paikkatietotuottajien tulisi testata painetut ja digitaaliset karttatuotteensa käyttäjillä ennen niiden julkaisemista. Paikkatietojen laatu ei vielä riitä, tarvitaan myös karttatuotteen laadun määrittely ja testaus. Onhan kartalla kuitenkin väliä.